

SKOGREISNINGEN I FJELLBYGDENE SINKES AV FRØMANGEL.

Av konsulent Herman Moen.

Etterspørselen av frø og planter som kan brukes til kultivering av høytliggende skogarealer har øket meget sterkt i de senere år. I dag kan ikke denne etterspørselen dekkes, særlig når det gjelder granplanter, og det er dårlige utsikter til noen vesentlig bedring i de nærmeste årene. Årsaken til det ligger i at frøet må stamme fra trakter med om lag samme klima som der det skal brukes. Naturens utvalg har nemlig ført til at trærne i arvelige egenskaper er tilpasset de klimaforhold som de har vokset under, og dette forholdet har meget stor betydning for skogens sunnhet og vekstevne. Av denne grunn kan vi her i landet ikke bruke importert granfrø til de høytliggende skogarealer, men er henvist til konglesanking i de tilsvarende klimaområder innenlands. I høytliggende trakter og i trakter langt mot nord er det som regel svært lenge mellom de gode frøårene i granskogen. Konglesettingen er forholdsvis liten, og ofte blir ikke frøet skikkelig modent. Som regel er det også ekstra vanskeligheter i forbindelse med konglesanking i disse traktene.

Brukbare kongler noen steder.

I år er det forholdsvis mye grankongler i de fleste høytliggende strøk, men etter den kalde sommeren ble frømodningen dårlig, og mange steder ble frøet ødelagt av insekter. Både på Østlandet og i Trøndelag finnes det noen områder hvor grankonglene er brukbare, og hvor det er satt i gang sanking. Men hittil er resultatet av konglesanking magert, bl. a. fordi den store snøen har vanskeliggjort arbeidet. Enda er det håp om å få sanket en del grankongler før de i slutten av mars eller i april slipper frøet. Når det gjelder furukongler, er sanking bare så vidt begynt. Det er ikke mye furukongler i de høytliggende strøk i år, og frømodningsgrensene (h. o. h.) ligger her lavere enn for gran. På den annen side har ikke furukonglene vært utsatt for innsektskader, og sanking av disse kan foregå helt til i mai.

Først om 15—20 år.

Det arbeides nå med å anlegge frøavlsplantasjer, og da i første rekke med tanke på å sikre frøforsyningen til de høytliggende strøk. Disse plantasjene vil bli lagt til steder hvor klimaet er så gunstig at man i alle år er sikret god frømodning. På grunnstammer vil det her bli podet inn kvister som tas fra elitetrær i trakter med tilsvarende klima som der frøet fra vedkommende plantasje skal brukes.

Ved å sørge for kontrollert bestøvning vil man da oppnå både riktig klimarase og en viss foredlingsgevinst. Frøavlsplantasjene har også andre fordeler, bl. a. at det blir mulig å bekjempe de insekter og sopper som ofte ødelegger frøet. Imidlertid løser ikke frøavlsplantasjene problemene for de nærmeste årene, for de vil ikke gi noen kongleproduksjon av betydning før 15—20 år etter at de er anlagt. Dersom det ikke snart lykkes å få sanket noen større kvanta av kongler i de høytliggende strøk, vil derfor følgen bli at både skogreisningen i fjellbygdene og foryngelsen av de høytliggende barskoger blir vesentlig sinket, og dermed også at vi får et meget betydelig tap i landets skogproduksjon.

Skogreisning på 700.000 dekar i fjellbygdene.

For mange av fjellbygdene er det nå utarbeidet og vedtatt foreløpige skogreisningsplaner, og i flere fjellbygder er slike planer i emning. Disse planene går vesentlig ut på å overføre lite produktiv bjørkeskog til granskog. Det regnes med at denne skogreisningen kommer til å omfatte ca. 700.000 dekar og at den bør gjennomføres på ca. 35 år, altså et årlig skogreisningsareal på ca. 20.000 dekar. Skogreisningen i fjellbygdene kan antagelig føre til at den årlige middeltilvekst økes med ca. 0,35 m³ pr. dekar, eller i alt ca. 250.000 m³. For de fjellbygdene som det her er regnet med, er det i de siste årene plantet til om lag 10.000 dekar pr. år, men en del av denne plantingen gjelder foryngelse av barskog.

Planting i fjellskog.

For om lag 3 år siden la Det norske Skogforsøksvesen fram resultater som viser at det oftest er nødvendig å ty til planting når de høytliggende granskoger skal forynges. Årsaken er at betingelsene for naturlig gjenvekst som regel er svært dårlige i disse traktene. Det er for liten tilgang på spiredyktig frø, og oftest er det en rik vegetasjon av gras og urter som hindrer frøets spiring og plantenes utvikling i de første årene. På Hirkjølen, som ligger mellom Gudbrandsdalen og Østerdalen, har Skogforsøksvesenet et forsøksområde på ca. 11.500 dekar typisk fjellskog, hvorav 6.700 dekar er granskog. Den gjennomsnittlige tilvekst for granskogen i dette området er i dag 70 liter pr. dekar og år. På grunnlag av de resultater som hittil er oppnådd, regnes det med at middeltilveksten for det samme området kan bli fem ganger så stor som tilveksten i dag, dersom skogen forynges ved kultur. Her i landet har vi trolig 20—25 millioner dekar som har karakter av fjellskog, dvs. ca. 1/3 av landets skogareal. Forholdene på Hirkjølen er antagelig ganske representative for all vår fjellskog, og da er det klart at det er av meget stor betydning å få sikret frø- og planteforsyningen til de høytliggende strøk. (LOT)